

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi E.S. i W.S.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu

Apelacyjnego w [...] z dnia 9 września 2010 r., sygn. akt VI ACa [...] /10, wydanego

w sprawie z powództwa E.S. i W.S.

przeciwko Bankowi [...] S.A. z siedzibą w [...] i B. Niestandaryzowanemu

Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w [...]

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 4 listopada 2016 r.,

zażalenia skarżących na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 5 kwietnia 2016 r., sygn. akt VI ACa .../16,

1) oddala zażalenie;

2) przyznaje adwokatowi R. K. ze środków budżetowych Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodom z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 kwietnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił skargę E.S. i W.S. - powodów w sprawie przeciwko Bankowi [...] SA w [...] i B. Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu w [...] o zapłatę - o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z 9 września 2010 r., VI ACa [...] /10, jako wniesioną po upływie terminu określonego w art. 408 k.c., gdyż powodowie wystąpili ze skargą 16 listopada 2015 r. Za niezasadne uznał stanowisko skarżących przedstawione w piśmie z 26 stycznia 2016 r., że termin do wniesienia skargi został przez nich zachowany. Zgłosili ją bowiem już w piśmie uzupełniającym braki formalne pozwu skierowanego do Sądu Okręgowego w [...] 2 marca 2015 r. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wniesienie pozwu nie jest czynnością tożsamą z wniesieniem skargi o wznowienie postępowania, a i sam pozew nie może zawierać elementów skargi o wznowienie postępowania.

W zażaleniu na postanowienie z 5 kwietnia 2016 r. skarżący wniesli o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucili, że postanowienie to zapadło z naruszeniem prawa procesowego, a w szczególności art. 408 k.p.c. przez błędną wykładnię, prowadzącą do przyjęcia, że uchybili terminowi do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, gdy tymczasem działali w sprawie bez fachowego pełnomocnika, skargę połączyli z pozwem o zapłatę, a jej podstawy sprecyzowali w piśmie uzupełniającym jego braki.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

1. Sprawa, w której powodowie wystąpili ze skargą o wznowienie postępowania zakończyła się prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z 9 września 2010 r., VI ACa [...] /10. Powodowie występowali już o wznowienie postępowania zakończonego tym wyrokiem. Ich skarga wniesiona 14 grudnia 2011 r. została odrzucona przez Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z 18 kwietnia 2012 r., VI ACa .../11, gdyż nie była oparta na żadnej z ustawowych podstaw wznowienia. Powodowie wykazywali wówczas rozeznanie co do tego, że rozpoznanie i uwzględnienie ich środka prawnego może zmierzać do wzruszenia

prawomocnego wyroku wydanego w sprawie już zakończonej, nie zaś do wszczęcia postępowania w jakiejś innej sprawie.

23 czerwca 2014 r. powodowie wystąpili do Sądu Okręgowego w [...] z pismem nazwanym pozwem, oznaczyli pozwanych oraz sprecyzowali zgłoszone przeciwko nim żądanie zasądzenia świadczenia. Swoje roszczenie powodowie określili jako odszkodowawcze, jednak pozostające w związku z rozpoznany w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z 9 września 2010 r., VI ACa [...] /10. Pozew ten, zarejestrowany do sygnatury XXV C .../14, został odrzucony postanowieniem Sądu Okręgowego w [...] z 6 lutego 2015 r., gdyż zdaniem tego Sądu występowała tożsamość żądania zgłoszonego przez powodów z osądzonym prawomocnie w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z 9 września 2010 r., VI ACa [...] /10. W zażaleniu na to postanowienie powodowie zaprzeczyli tożsamości roszczeń dochodzonych w obu sprawach, stwierdzając zarazem, że ich zażalenie może być potraktowane jako skarga o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem z 9 września 2010 r., oparta na podstawie art. 407 § 1 oraz art. 403 § 1 i 2 k.p.c. Zażalenie powodów zostało uwzględnione w części co do roszczenia o zapłatę kwoty 42.000 zł, gdyż w tym zakresie Sąd Apelacyjny w [...] uchylił postanowienie odrzucające pozew, a w pozostałej części oddalił wniesiony przez powodów środek zaskarżenia.

Skarga o wznowienie postępowania odrzucona zaskarżonym postanowieniem z 5 kwietnia 2016 r. została przez powodów wniesiona po doręczeniu im postanowienia rozstrzygającego o zasadności ich zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego z 6 lutego 2015 r.

2. Stosownie do art. 410 § 1 k.p.c., sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisane terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie.

Po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się wyroku nie można żądać wznowienia, z wyjątkiem wypadku, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana (art. 408 k.p.c.). Pięcioletni termin rozpoczyna bieg od dnia uprawomocnienia się orzeczenia i biegnie niezależnie od terminu trzymiesięcznego określonego w art. 407 § 1 k.p.c. Po upływie terminu pięcioletniego skarga o wznowienie jest niedopuszczalna,

choćby jeszcze nie upłynął lub nawet nie rozpoczął biegu termin trzymiesięczny. Jeżeli natomiast termin pięcioletni upływa w czasie biegu terminu trzymiesięcznego, termin trzymiesięczny ulega skróceniu, nie może bowiem wykraczać poza okres pięcioletni liczony od uprawomocnienia się orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 maja 2011 r., II CZ 2/12, nie publ.).

3. W niniejszej sprawie skarga o wznowienie postępowania została wzniesiona przez powodów po upływie pięcioletniego terminu oznaczonego w art. 408 k.p.c. Nie sposób uznać, że do wniesienia takiej skargi doszło wcześniej, a mianowicie w pozwie inicjującym postępowanie w sprawie o zapłatę zarejestrowanym do sygnatury XXV C .../14, czy w zażaleniu od postanowienia o jego odrzuceniu.

Skarga o wznowienie postępowania ma cechy nadzwyczajnego środka zaskarżenia prawomocnego orzeczenia i w żadnym wypadku nie może być rozpoznawana jako element nowego powództwa, nawet jeśli wnoszący je twierdzą, że pozostaje w związku z innym powództwem, o którym już prawomocnie rozstrzygnięto. Skarga o wznowienie postępowania nie może być także połączona z zażaleniem, jako zwyczajnym środkiem zaskarżenia postanowienia. O ile intencją powodów nie było uzyskanie rozstrzygnięcia w postępowaniu zażaleniowym, lecz zainicjowanie postępowania o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania, to powinni byli wnieść skargę o wznowienie postępowania niezależnie od zażalenia, bądź jednoznacznie dać wyraz temu, że pismo oznaczone jako zażalenie nie jest tym środkiem zaskarżenia, gdyż nie zależy im na instancyjnej kontroli postanowienia o odrzuceniu pozwu, lecz jest skargą o wznowienie postępowania prawomocnie już zakończonego. Skoro zażalenie nie zostało cofnięte, a nadto jeszcze w części okazało się zasadne, to pismo, w którym powodowie je zgłosili nie mogło być potraktowane zarazem jako nośnik skargi o wznowienie postępowania. Sądy oceniające dopuszczalność prowadzenia postępowania w sprawie o zapłatę zainicjowanej pozwem z 23 czerwca 2014 r. nie miały obowiązku pouczenia powodów o przesłankach, terminie i zasadach wnoszenia skargi o wznowienie postępowania, gdyż obowiązek przewidziany przez art. 5 k.p.c. nie dotyczy tego rodzaju środków zaskarżenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującego powodów z urzędu orzeczono stosownie do § 2 w zw. z § 6 pkt 6 i § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. 2013 r. poz. 490 ze zm.).

kc

jw